

Klimaatangst en anticipatiestress voor natuurrampen; psychiatrie van de toekomst?

T.C. van de Grift

Waarom dit onderzoek?

Klimaatverandering gaat gepaard met het vaker voorkomen van natuurrampen zoals stormen, droogte/branden en overstromingen. Zowel klimaatverandering als extreme weersomstandigheden zijn geassocieerd met verminderde fysieke en mentale gezondheid. Met name jongeren en mensen die meer directe gevolgen ervaren van klimaatverandering rapporteren meer angst en stress gerelateerd aan klimaatverandering.

Onderzoeksvraag

Welke factoren zijn geassocieerd met klimaatangst en anticipatiestress voor natuurrampen in een hoogrisicogebied voor extreme weersomstandigheden?

Hoe werd dit onderzocht?

Voorafgaand aan het bosbrandseizoen werd een representatieve steekproef van inwoners van een hoogrisicocounty in Noord-Californië gevraagd een anonieme onlinevragenlijst in te vullen.¹ Verzamelde data bestonden uit achtergrondgegevens, blootstelling aan eerdere natuurrampen en aan mediaberichtgeving hierover, en gevalideerde of zelf ontwikkelde vragenlijsten over angst voor klimaatverandering, anticipatiestress voor natuurrampen, en voorbereidende handelingen (bijv. werken aan evacuatie routes of noodstroom). Meerdere lineaire regressies werden uitgevoerd op deze drie uitkomstmaten.

Belangrijkste resultaten

Klimaatangst kwam veel voor, met cognitieve-emotionele klachten (zoals het moeten huilen vanwege klimaatverandering) bij 36% en functionele klachten (zoals (studie)werk niet

gedaan krijgen vanwege klimaatverandering) bij 23% van de inwoners. Naast jongere leeftijd en vrouwelijk gender waren ook eerdere blootstelling aan natuurrampen en meer blootstelling aan mediaberichten over extreme weersomstandigheden geassocieerd met zowel meer klimaatangst ($OR_{\text{natuurramp}}: 1,68$; $OR_{\text{media}}: 2,63$) als anticipatiestress voor natuurrampen ($B_{\text{natuurramp}} = 0,15$; $B_{\text{media}} = 0,26$). Klimaatangst en anticipatiestress waren ook positief geassocieerd met het uitvoeren van voorbereidende handelingen om met extreme weersomstandigheden om te gaan. De verschillende regressiemodellen hadden echter lage R^2 -waarden, wat impliceert dat vele andere factoren ook van invloed waren.

Hoe zal dit onderzoek ons vak veranderen?

Klimaatgerelateerde psychische klachten zullen toenemen in de Nederlandse psychiatrie, waarbij dit onderzoek aantoont dat zowel blootstelling aan extreme weersomstandigheden als aan media-uitingen hierover bijdraagt aan angst- en stressklachten. Opvallend is dat mediablootstelling op zichzelf al een groot effect kan hebben op psychische klachten. Hoewel preventieve maatregelen ter vermindering van klimaatverandering essentieel zijn, is het van belang zorgverleners adequaat te scholen in het herkennen en behandelen van dit type psychische klachten. Ook is belangrijk te (blijven) benadrukken dat de klimaatcrisis ook een gezondheidscrisis is, waarbij verschillen in (klimaat)adaptief vermogen van individuen en gemeenschappen ongelijkheid zullen vergroten.

AUTEUR

Tim van de Grift

E-mail: t.vandegrift@amsterdamumc.nl

Deze rubriek komt tot stand in samenwerking met De Jonge Psychiater (www.dejongepsychiater.nl).

LITERATUUR

- 1 Tao TJ, Estes KD, Holman EA, e.a. Understanding climate change anxiety and anticipatory climate disaster stress: A survey of residents in a high-risk California county during wildfire season. *BMJ Mental Health* 2025; 28: e301331.